

29 . Ormeniș | Județ: Brașov | Punct: Tipia Ormenișului | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 41550.03

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Hallstatt, La Tène

Tipuri sit: amenajare/construcție, necropolă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Angelica Bălos, Mihaela Cioc, Florea Costea, Lucica Olga Savu

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Județean de Istorie Brașov, Muzeul Județean de Istorie Brașov, Muzeul Județean de Istorie Brașov

Raport

Campania s-a desfășurat în perioada 1 august–20 septembrie. Muncitorii au fost recrutați din localitatea cea mai apropiată, Racoșul de Jos.

Obiectivul acestei campanii a fost definitivarea cercetărilor în acest punct în vederea realizării monografiei sitului.

Activitatea s-a desfășurat pe două sectoare, după cum urmează:

- pe platoul cetății, unde în anul precedent a fost identificat un zid din piatră nefasonată, pentru stabilirea rolului și a orientării acestuia;

- pe terasele antropogene, cu scopul stabilirii dimensiunilor, a modului de amenajare a acestora, cât și obținerea de informații referitoare la construcțiile existente acolo.

Incinta cetății

S-a deschis SI/2005 cu dimensiunile de 3,5 x 4,5 m, între SIII/2004 și SII/1982, cu orientarea NV–SE. Prin ea s-a pus în evidență o fundație de construcție din cea de a doua fază a locuirii dacice, datată la jumătatea sec. I a.Chr. Nu au putut fi urmărite integral cele două direcții ale zidurilor datorită faptului că acestea au fost parțial demantelate încă din vechime, cu ocazia amplasării aici a sanctuarului de calcar. Nici destinația ei nu este sigură, dimensiunile apreciabile (peste 10 m lungime) făcând plauzibilă atribuirea pe seama unui înalt demnitar regal local, civil.

Terasele sudice

Secțiunea I/2005

A fost trasată între sanctuarul circular complex și Terasa I, cu dimensiunile de 12,50 x 2,50 m. și orientarea NE–SV. Prin aceasta s-a demonstrat că terasa superioară (TII) nu avea zid de susținere, întâlnit pe celelalte terase. Atât în suprafața ei, cât și în caseta învecinată (3 x 2 m) au fost dezvelite două pavae în arc de cerc, adiacente sanctuarului. Acestea ocupă terasele II și III și se constituie într-un deambulatoriu al monumentului, având lățimea totală de 6 m.

Celelalte șase secțiuni (SII, SIII, SIIIA, SIV, SV, SVI) și cele 10 cas. (C1–C10) au fost trasate pe terasele IV – VII și în afara acestora, pe panta sudică a dealului. Traseul secțiunilor a fost și în acest an „impus” de plantația de pini, în general fiind orientate SV–NE.

Terasa a-V-a.

A fost trasată inițial Secțiunea II/2005, în partea inferioară a terasei pentru a verifica existența și dimensiunile zidului de susținere a terasei și a eventualelor construcții. Orientarea acesteia a fost de 43° NE, iar dimensiunile de 8,5 x 3 m.

S-a constatat existența unei fundații din bolovani mari de calcar, care la prima vedere părea să constituie un zid de terasă.

Prin deschiderea SIII/2005, cu dimensiunile de 10,50 x 3 m, paralelă cu precedenta, la 7 m distanță, s-a constatat că fundația continuă pe aceeași direcție.

În ultima secțiune menționată s-a constatat o schimbare a direcției zidului în discuție. Pentru dezvelirea construcției ce începuse să se contureze, denumită Cpl. 1 au mai fost deschise alte trei secțiuni și o casetă după cum urmează:

Secțiunea IIIA/2005 - începe din m. 4 al celei precedente (cu precizarea că numerotarea metrilor a început dinspre vale), paralelă cu aceasta și cu un martor de 0,50 m, dimensiunile fiind de 6,50 x 1,50 m.

Cas. V/2005 - este paralelă cu cele două menționate înainte, având un martor de 0,30 m spre SIIIA/2005 și dimensiuni de 3 x 1,50 m.

Deschiderea acestora din urmă a avut ca scop urmărirea direcției zidului ce le traversează în diagonală.

Secțiunea V/2005

A fost trasată paralel cu SII/2005, la E de aceasta și cu un martor de 0,50 m. Secțiunea începe de la m. 2,5 al celei din urmă și are dimensiunile de 10,50 x 3 m. Este vorba de secțiunea în cadrul căreia a fost identificată latura opusă a construcției.

Secțiunea VI/2005

Este singura trasată perpendicular pe toate celelalte, între SII și SIII din acest an, cu martor de 0,50 m. spre ultima și la o distanță de 1,90 m de cealaltă. Având dimensiunile de 5 x 3 m, aceasta urmărește direcția fundației descoperite inițial, respectiv cea dinspre baza Terasei a V –a, cea pe care este amplasat Cpl.1.

Prin corelarea planurilor secțiunilor amintite cu al celor din anii precedenți a rezultat o construcție de 15 x 8,5 m. Un colț al acesteia a fost surprins în SIII/2005 și consta dintr-un bolovan de mari dimensiuni, finisat la exterior iar un al doilea, tot dinspre vale, în SV/2005. În această din urmă secțiune s-a constatat existența unei scări de acces construită din trei blocuri de calcar prelucrate.

Obiectivul inițial a fiind obținerea unui profil al teraselor, deci și al Terasei a V-a, a fost nevoie să fie demontat ultimul nivel, cel al Cpl.1. În toate cele 3 secțiuni (SII, SIII și SV) care traversau terasa, sub nivelul amintit, datat în faza târzie a locuirii dacilor pe Tipia Ormenișului, a fost identificată faza veche dacică, cea anterioară epocii lui Burebista. Dacă în SII/2005 primul nivel dacic a fost surprins sporadic, din cauza bulversării din ultima etapă, nu același lucru se poate spune despre situația din SIII/2005. Aici, sub pavaj a fost identificată chiar o locuință cu lipitura de perete și vatra acesteia. În capătul dinspre vale al aceleiași secțiuni a fost identificat, in situ, chiar nivelul hallstattian. Este vorba de o vatră din Hallstatt-ul timpuriu, datarea fiind oferită de ceramica găsită în strat.

Marginea unei alte construcții, databilă tot în primul nivel dacic, denumită în continuare Cpl.2 a fost dezvelită în partea sud-vestică a SV/2005. A fost dezvelit doar pragul, realizat din pietre de calcar și parțial peretele din paiantă. Ținând cont de urmele de lipitură de perete și de pavajul păstrat, se pare că aceasta avea latura de cca. 5 m, iar accesul se făcea dinspre NV.

Terasa a-IV-a

Secțiunea IV/2005

S-a trasat pe terasa cu sanctuarul circular complex, la 13 m spre Racoș, măsurat de la cercul exterior al acestuia. Dimensiunile inițiale au fost de 12 x 3 m, dar ca urmare a apariției unei fundații de zid din pietre mari de calcar într-o casetă aflată în amonte de acesta s-a decis prelungirea cu 4 m pe jumătate din lățimea inițială. S-a ajuns astfel la o lungime totală de 16 m care, s-a constatat ulterior, se întindea atât pe Terasa IV, cât și capătul dinspre vale, pe Terasa V.

În primii 3 m, ce corespund terasei inferioare, a fost surprins un material arheologic bogat, precum și urma unei fundații care, foarte probabil, aparținea unei locuințe din faza I dacică. Materialul ceramic recoltat între m. 6–12 nu indică existența vreunei case, putând fi socotit mai degrabă spațiul dintre două construcții.

În prelungirea sus-menționată situația este cu totul alta.

Fundația amintită a mai fost identificată în alte două casete, ambele paralele cu SIV/2005, în dreptul metrilor finali ai celei din urmă. La o distanță de 12, respectiv 3,5 m spre prăpastia dinspre Racoș, au fost deschise Cas. 3/2005 cu dimensiunile de 3 x 1,50 m și Cas. 6/2005 lungă de 6 m și lată de 1,50 m. De asemenea, fundația de piatră a fost identificată și Cas. 7/2005, însă, de data aceasta, pe direcția perpendiculară. Având dimensiunile de 2 x 1,50 m, în C7/2005 au fost identificate cele două etape ale locuirii dacilor despre care va fi vorba mai jos. Trebuie făcută precizarea că descrierea va fi făcută împreună, toate cele punctele aparținând aceleiași construcții, denumită generic Cpl. 3.

Fundația din piatră este perpendiculară pe SIV/2005 și pe casetele amintite și este construită din bolovani mari de calcar. Dimensiunile Cpl.3, obținute prin corelarea planurilor amintite cu cercetările din campania 1993, sunt asemănătoare cu cele ale Cpl. 1, bineînțeles ținând cont de lățimea mai mică a Terasei IV în această zonă (sub 15 m).

În m. 13-14 ai SIV/2005 a fost identificat un contur de perete din paiantă ce traversează secțiunea, compact și amestecat cu o mulțime de vase dacice sparte pe loc. Demontarea peretelui din chirpici a adus lămurirea: este vorba de construcții din etape succesive de locuire, ambele fiind opera dacilor. Locuința din paiantă se datează, cu ajutorul ceramicii, în faza anterioară reformelor regelui Burebista, construcția din piatră fiind ulterioară.

În campania de cercetări arheologice 2005 au mai fost trasate și alte casete de verificare după cum urmează:

Cas. 1/2005

A fost trasată la 19 m de colțul, paralelă cu S II/2005, și cu dimensiunile de 3 x 1,50 m. S-a constatat că în acest loc nu mai există zid de susținere al Terasei a V-a nivelarea artificială a stâncii fiind suficientă.

Cas. 2/2005

A fost amplasată pe Terasa a VI-a, la 11 m în aval de SIII și SVI cu scopul de a verifica dacă există zid de susținere a terasei în acea zonă și pentru identificarea eventualelor construcții. În suprafața acesteia, lungimea fiind de 2,50 și lățimea de 1,50 m nu a fost descoperit decât pavajul, marginea terasei fiind probabil mai jos.

Cas. 4/2005

Este amplasată în marginea inferioară a Terasei III, la 9 m în amonte de C3/2005 cu același scop ca și al celorlalte. În suprafața acesteia, stânca masivă a fost tăiată vertical pentru a scuti munca necesară ridicării zidului de terasă iar pavajul a fost găsit la cotele corespunzătoare celor două terase.

Cas. 8/2005

Este trasată în partea inferioară a Terasei a VII-a, în dreptul SIII și SIIIA, și are 5 x 4 m, latura lungă fiind spre SV. La nivelul pavajului, din perimetrul acesteia a apărut, în latura de NV, o latură a unei construcții ce urmează a fi dezvelită în campania viitoare.

Cas. 9/2005

Este amplasată pe Terasa VIII, la jumătatea lungimii acesteia și are lungimea de 2 m și lățimea de 1,5 m. A relevat faptul că și această terasă este locuită, dovadă fiind pavajul cu ceramică hallstatiană în el și dacică deasupra.

Cas. 10/2005

Este singura trasată în afara teraselor, mai jos, la 35 m NV de C9/2005. pe un teren înclinat ce nu este propice locuirii. S-a dovedit a fi pavată și aceasta, dovadă a atenției pe care dacii o acordau împrejurimilor. Ea evidențiază încă o dată importanța pe care oficialitățile dacice locale din perioada statului au acordat-o atât trăinicieii construcțiilor, cât și ținutei „urbane” a întregului ansamblu.

Informații suplimentare online

[Raportul 3317 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
